

**Република Србија
АГЕНЦИЈА ЗА РЕСТИТУЦИЈУ**

Јединица за враћање имовине
жртава Холокауста
Београд, ул. Масарикова бр. 5
Број: 46-000202/2016
Датум: 9. новембар 2017. године

JZ

Агенција за реституцију—Јединица за враћање имовине жртава Холокауста, решавајући по захтеву Јеврејске општине Суботица, ул. Димитрија Туцовића бр. 13, чији је пуномоћник, адвокат Бажо Олга из Суботице, Трг Лазар Нешића бр. 8, за враћање одузете имовине, на основу одредбе члана 12. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника („Сл. гласник РС“, бр. 13/2016), на основу члана 213. став 1. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016) и чл. 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, бр. 30/10), након спроведеног поступка, донела је дана 9. новембра 2017. године следеће:

РЕШЕЊЕ

1. УСВАЈА СЕ захтев, враћа имовина и утврђује право својине у корист Јеврејске општине Суботица, на непокретној имовини, пољопривредном земљишту и то:

- а) на **712557/1896279** идеалних делова катастарске парцеле бр. **2939**, уписане у Лист непокретности бр. 2965 КО Пачир, укупне површине 189xa 62a 79m², у јавној својини, корисника Министраства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд;
- б) на **6706/934541** идеалних делова катастарске парцеле бр. **6487**, уписане у Лист непокретности бр. 5452 КО Стара Моравица, укупне површине 93xa 45a 41m², и то на делу који је у јавној својини, корисника Министраства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд;

2. ОДБИЈА СЕ захтев Јеврејске општине Суботица, у делу којим се потражује кат. парцела бр. 3639/2a КО Пачир старог премера, површине 1кј, као неоснован.

3. ВРАЋА СЕ у државину Јеврејској општини Суботица:

а) пољопривредно земљиште из тачке 1. алинеје а) диспозитива овог решења, истеком рока на који је уговор о закупу бр. 320-11-928/201-2017-14 од 29.9.2017. године закључен, односно најкасније до 31.10.2018. године, ако се странке друкчије не споразумеју, с тим да закупнину од дана извршности решења о враћању земљишта закупац плаћа Јеврејској општини Суботица,

б) пољопривредно земљиште из тачке 1. алинеје б) диспозитива, даном правноснажности овог решења.

4. Налаже се надлежном органу за упис права на непокретностима да на основу овог решења, а по његовој правноснажности, изврши упис права својине на непокретности описаној у тачки 1. диспозитива овог решења у корист Јеврејске општине Суботица, са уделима утврђеним у тачки 1. диспозитива овог решења.

5. Налаже се надлежном органу за упис права на непокретностима, да на основу овог решења, а по његовој правноснажности, изврши брисање свих хипотекарних терета забележених у било чију корист на непокретности из тачке 1. диспозитива овог решења.

6. Враћена имовина је у слободном промету, а Република Србија, Аутономна покрајина Војводина, односно јединица локалне самоуправе имају право прече куповине приликом њеног првог отуђења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Јеврејска општина Суботица, ул. Димитрија Туцовића бр. 13, обратила се Агенцији за реституцију, Јединици за враћање имовине жртава Холокауста (у даљем тексту Агенција) захтевом за враћање одузете имовине и то пољопривредног земљишта у КО Пачир и КО Стара Моравица, Општина Бачка Топола на парцелама бр. 3639/2a, 3639/1, 3629/26, 3640 и 3641, све КО Пачир и кат. парцеле бр. 4738/1/a КО Стара Моравица иза ранијег власника Јеврејске црквене општине из Старе Моравице у чијој је функцији била Задужбина Унгар Бењамина и супруге Ингус Ребете, у складу са Законом о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, који захтев је заведен под бројем предмета 46-000202/2016 од 20.6.2016. године. Уз захтев подносилац је доставио доказе наведене у захтеву.

У току доказног поступка пред овим органом, дана 19.9.2017. године одржана је усмена јавна расправа, којој је приступио пуномоћник Јеврејске општине Суботица, адвокат Бажо Олга. Том приликом пуномоћник подносиоца захтева навела је да остаје при поднетом захтеву за враћање одузете у КО Пачир и КО Стара Моравица, и исти прецизираше тако што је навела да потражује предметну имовину иза бившег власника Задужбине Унгар Бењамина и супруге Ингус Ребете која задужбина је била у функцији Јеврејске црквене општине из Старе Моравице. Истакла је да потражују парцеле које су одузете на основу Одлуке МНО у Пачиру бр. 182 од 9.1.1946. године, Коначне одлуке Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 2038/46 од 5.2.1946. године, Одлуке о утврђивању објеката аграрне реформе на поседу Јеврејске црквене општине из Старе Моравице бр. 114/1946 од 22.2.1946. године и Коначне одлуке аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 3901/1946 од 6.3.1946. године. У погледу пољопривредног земљишта које је било предмет комасације у КО Пачир и КО Стара Моравица, истакла је да остаје при доказном предлогу извођења доказа вештачењем, те да се вештачење повери судском вештаку Ивану Алексићу из Калуђерице. Што се тиче доказа на околност да је бивши власник-Задужбина Унгар Бењамина и супруге Ингус Ребете у време одузимања имовине била у функцији јеврејске заједнице изјавила је да је овом органу достављена потврда да је ЈО Суботица правни следбеник угласлих задужбина Унгар Бењамина и супруге Ингус Ребете.

Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде нису приступили на усмену расправу нити су се о предметном захтеву изјаснили писаним путем до дана доношења овог решења.

На основу исправа приложених уз захтев, одржане усмене расправе и доказа изведенних на истој, Агенција је утврдила следеће чињенично стање:

На основу Одлуке МНО у Пачиру бр. 182 од 9.1.1946. године, утврђено је да је истом утврђен објекат аграрне реформе на поседима Јеврејске црквене општине /Задужбине Унгар Пирошке и Унгар Бењамина из Пачира/ Старе Моравице, да се Јеврејска црквена општина из Старе Моравице не сматра земљорадником и да њен посед пада под удар аграрне реформе те пошто је овај посед задужбина он се у смислу чл. 3. тач. 3. Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији одузима у целости у корист земљишног фонда. Затим се наводи да Јеврејска црквена општина из Старе Моравице /Задужбина Унгар Пирошке из Пачира поседује у ЗКУЛ бр. 1969 КО Пачир парцелу бр. 3639/2a-шума ораница од 1кј, затим да Јеврејска црквена општина из Старе Моравице /Задужбина Унгар Бењамина и супруге поседује у ЗКУЛ бр. 2353, парц. бр. 3638/1, 121кј 671 квхв, у ЗКУЛ бр. 2353, парц. бр. 3639/26 шума од 900квхв, затим парц. бр. 3640 кућа са двориштем од 1537 квхв и парц. бр. 3641 у површини од 275 квхв, укупно 123 кј 183 квхв, те да посед Јеврејске црквене општине /Задужбине Унгар Пирошке и Унгар Бењамина и супруге из Пачира у МНО Пачир поседује укупно 124 кј 183 квхв.

На основу Коначне одлуке Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 2038/46 од 5.2.1946. године утврђено је да је оснажена одлука МНО у Пачиру бр. 182 од 9.1. 1946. године, да је посед Јеврејске црквене

официјално Задужбина и он се одузима у целости и то следеће парцеле: бр. 3639/2 а у ЗКУЛ бр. 1969, затим у ЗКУЛ бр. 2353, парц. 3638/1, 3639/2б, 3640 и 3641 у укупној површини од 124 кјут 185 квхв.

На основу Земљишнокњижног извода бр. 1969 и 2353 КО Пачир утврђено је да је у исти уписана кат. парцела бр. 3639/1, површине 121 кј 671 кв.хв, 3639/2б, површине 900 кв.хв, бр. 3640 површине 1537 квхв, бр. 3641, површине 275 кв.хв, затим променом из 1900. године под бр. 520, уписује се предметне парцеле у корист Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете-Задужбине. Променом заведеном под Дн. бр. 1919/64 на основу Правомоћне одлуке Аграрног суда у Суботици бр. 2042/46 укњижује се право власништва на целе непокретности у А листу под бр. 1-4 као друштвена својина.

На основу Земљишнокњижног улошка бр. 1969 КО Пачир, утврђено је да је у исти уписана између осталих и кат. парцела бр. 3639/2а у површини од 1кј, која је по основу купопродаје 1890. године укњиђена у корист Унгар Бењамина затим је променом под бр. 520 од 17.1.1900. године укњиђена по основу наслеђа у корист Унгар Лајоша, променом од 22.9.1921. године под бр. 2126 на основу Решења Српског краљевског суда под бр. Пк. 2139/3 и 4, као и записника бр. 265/920 право својине на некретнини парц. бр. 3639/2а у 5. реду укњижује се иза наследнице пок. Унгар Пирошке по правном основу поклона у корист Јеврејске верске заједнице Старе Моравице, затим су на основу Одлуке Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 2042/46 целе непокретности укњижене у корист друштвене својине.

Увидом у Одлуку Месног народног одбора Стара Моравица бр. 114/1946 од 22.2.1946. године утврђено је да се од власника одузима у КО Стара Моравица у ЗКУЛ бр. 2325, део парц. бр. 4738/1а ораница, у површини од 1кј 416 квхв.

На основу Коначне одлуке Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 3901/1946 од 6.3.1946. године утврђено је да је оснажена одлука МНО у Старој Моравици бр. 114 од 22.2.1946. године те се установљава да се Јеврејска црквена општина у Старој Моравици сматра једним власником, да се у корист земљишног фонда извлашћује вишак површине из улошка бр. 2325 и то део парцеле бр. 4738/1а у укупној површини од 1ј 416 квхв.

Увидом у ЗКУЛ бр. 2325 КО Стара Моравица утврђено је да је у исти уписана кат. парцела бр. 4738/1а у површини од 10ј 738 кв.хв, а иста је 1901. године под бр. 8932 укњиђена као својина Нађ Љиљане, затим променом из 1902. године уписује се право својине у корист Верске заједнице Јевреја у Старој Моравици по основу Исправе Краљевског јавног бележника из Бачке Тополе, др Керн Лајоша бр. 405/1902 од 1.9.1902. године, па је на основу исправе Јавног бележника из Бачке Тополе бр. 405 од 1. септембра 1902. године вршена исправка права својине на некретнини парц. бр. 4738/1 уписаној под Б2, тако да се уместо Верске заједнице Јевреја у Старој Моравици уписује у корист Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете-Задужбине.

Увидом у Молбу Задужбине Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете упућену Српском народном суду у Бачкој Топ утврђено је да су пок. Унгар Јосиф пок. Унгар Лајош и пок. Унгар Фрањо основали Задужбину под називом пок. Унгар Бењаминова и жене му Ингус Бабете 1893. године, дарујући 2353, да право заступања задужбине припада по задужбинском акту најстаријем члану породице Унгар уведене у ЗКУЛ бр. 2325 под топ. бр. 4738/1-а у површини од 10ј и 783 кв.хв и у ЗКУЛ бр. 2353 КО окупаторска власт на основу јеврејских закона врате.

На основу Решења Српског народног суда у Бачкој Тополи бр. Вп. 88/1945-2 од 7.9.1945. године, које је донето у правној ствари молитеља Задужбине пок. Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете ради предаје у посед и враћања у власништво некретнина, утврђено је да се обавезује Управа народних КО Стара Моравица под парц. бр. 3639/1, 3639/2-б, 3640, 3641 и 4728/1-а. У образложењу се наводи да су молитељи у смислу чл. 1. Закона о поступању са имовином коју су сопственици морали напустити

поднели молбу суду, да је суд спровео доказни поступак, да је утврдио да су некретнине из Извода ЗКУЛ-а бр. 2353 и 2325 Општине Пачир и Општине Стара Моравица сачињавале власништво молитеља, да је из преписа задужбнског листа утврђено да задужбину заступа најстарији члан породице Унгар и председник Јеврјске вероисповедне општине у Старој Моравици, да је за председника вероисповедне општине изабран Унгар Ђорђе и да је најстарији мушки члан породице Унгар, Унгар Јосип. По чл. 1. поменутог закона сва имовина правних лица која им је против њихове воље одузета уз накнаду или без накнаде враћа се се одмах власницима. На основу одлуке чл. 8. АВНОЈ-а неважећи су сви прописи донесени од стране окупаторске власти. Како је у конкретном случају имовина молитеља из расистичких разлога била одузета од стране окупатора, даље се наводи да је решење земаљског верисијског завода неважеће, па је суд донео одлуку као у диспозитиву решења.

На основу Дописа Историјског архива Нови Сад бр. 291-1018/2-17 од 11.8.2017. године, овај орган је обавештен да је увидом у Регистар задужбина Краљевске банске управе, Дунавске бановине уписана у исти Задужбина Унгар Бењамина. Регистар задужбина је вођен при Просветном одељењу КБУ у периоду од 1930-1936. године, те да других података немају.

На основу Регистра задужбина КБУ Дунавске бановине од 1930-1936. утврђено је да је у исти уписана Задужбина Унгар Бењамина и супруге Бабете рођ. Игнус, датум оснивања је 3.7.1898. године, а имовину исте чини 123 и $\frac{1}{2}$ ланца оранице, да је циљ задужбине-хумани верски, управу задужбине чини Унгар Фрања и председник Јеврејске црквене општине у Старој Моравици и да је са радом отпочела 3.7.1898. године.

На основу Исказа идентификације РГЗ-СКН Бачка Топола бр. 95-243/2017 од 3.10.2017. године утврђено је да су кат. парцеле бр. 3639/1, 3639/26 3639/26, 3640 и 3641 КО Пачир и 4738/1-а КО Стара Моравица биле предмет комасације.

Подносилац захтева је у току поступка предложио извођење доказа вештачењем, а за личност вештака судског вештака за област грађевинарства-ужа специјалност геодезија, Ивана Алексића, с обзиром да је одузето земљиште било предмет комасације.

У конкретној управној ствари, овај орган је Закључком бр. 46-000202/2016 од 26.9.2017. године одредио извођење доказа вештачењем, а ради утврђивања које земљиште добијено из комасационе масе је погодно за натурано враћање и то за непокретности одузете Задужбини Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете и то парцеле бр. 3639/1, површине 121 кј 671 кв.хв, бр. 3639/26, површине 900 кв.хв, бр. 3640, површине 1537 кв.хв, 3641, површине 275 кв.хв, односно укупно 123 кј 183 кв.хв, све у КО Пачир и кат. парцеле бр. 4738/1-а, површине 1кј 416 кв.хв, КО Стара Моравица, које су биле предмет и у смислу члана 24. и у складу са чланом 25. Закона о враћању одузете имовине и комасације, а у смислу члана 24. и у складу са чланом 25. Закона о враћању одузете имовине и комасације, а које парцеле су одузете на основу Одлуке МНО у Пачиру бр. 182 од 9.1.1946. године, обештећењу а које парцеле су одузете на основу Одлуке МНО у Суботици бр. 2038/46 од 5.2.1946. године, Одлуке МНО у Коначне одлуке Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 3901/1946 од 6.3.1946. године, у корист земљишног фонда. Из садржине налаза вештака је утврђено следеће: на основу приложене документације, увида у документацију РГЗ, СКН Бачка Топола, утврђено је да су горе наведене кат. парцеле у КО Пачир, које су одузете Задужбини Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете укупне површине 123 кј 183 квхв, односно 70, 8474 ха, а у КО Стара Моравица укупне површине 1кј 416 квхв, односно 0,7250 ха, затим је укупну одузету површину земљишта у КО Пачир од 70, 8474 ха вештак прво умањио за 1,5 % (умањење за нову путну и каналску мрежу поступку 70, 8474 ха вештак прво умањио за 1,5 % (умањење за нову путну и каналску мрежу поступку 70, 8474 ха вештак прво умањио за 1,5 % (умањење за нову путну и каналску мрежу поступку 70, 8474 ха вештак прво умањио за 1,5 % (умањење за нову путну и каналску мрежу поступку 70, 8474 ха вештак прво умањио за 1,5 % (umaњeњe za novu putnu i kanalsku mrežu postupku 70, 8474 ha, te je dobio vrednost od 69,7847 ha, te je tako umađenju komasaciji za KO Pachir i Stara Moravica), pa je dobio površinu od 69,7847 ha, te je tako umađenju komasaciji za KO Pachir i Stara Moravica), па је добио површину од 69,7847 ха, те је тако умањену површину свео на њиву 1. класе уз помоћ кофицијената за прелазак са једне на другу катастарску класу и добио површину од 58,5048 ха, те је добио вредност одузете површине у КО Пачир од 58, 5048 ха 1. класе или 585.047,53 вредносних јединица. У КО Стара Моравица површина која је одузета износи 0,7250 ха која је такође умањена за проценат од 1,5 %, па је затим сведена на њиву прве класе, што износи 0,6035 ха њиве 1. класе односно 6.035,56 вредносних јединица. Даље на основу свега наведеног, вештак је предложио као одговарајуће земљиште из комасационе масе у КО Пачир да се Јеврејској општини Суботица надели део парцеле бр. 2939, уписана у ЛН бр. 2965 КО Пачир и то на следећи

на начин судски вештак је утврдио да је вредност враћања на парцели бр. 2939 КО Пачир 585.047,74 вредносних јединица (сведено на њиву 1. класе), а што представља 37,5766 % укупне површине предложене парцеле 2939, односно површину од 71,2557 ха што представља сувласнички део од 712557/1896279 дела на предметној парцели-њива 2. класе површине 17,1730 ха, 2. класе површине 36,3605 ха и 3. класе површине 136, 0944 ха, односно укупну површину 189,6279 ха, док је предложио да се у КО Стара Моравица подносиоцу захтева надели део кат. парцеле бр. 6487 и то на начин што је нашао да вредност од 6.035,40 вредносних јединица чини део од 376.572,60/841.086,90 дела предметне парцеле што износи 0,7174 % укупне површине парцеле 6487 КО Стара Моравица односно површину од 0,6706 ха што представља сувласнички удео до 6706/934541 дела парц. бр. 6487 КО Стара Моравица. Даље је нашао да се на парцелама које су предложене за враћање не налази никаква инфраструктура (канали за наводњавање или одводњавање-нема изграђених објеката) и предложене парцеле излазе на атарске путеве. Парцеле су у зони пољопривредног земљишта и нису предвиђене за јавну намену, на парцелама се не налазе изграђени објекти и не представљају изграђено земљиште, те се закључује да су предложене парцеле одговарајуће које могу бити предмет враћања из комасационе масе у поступку реституције.

Подносилац захтева, Јеврејска општина Суботица, доставила је овом органу поднесак од дана 3.11.2017. године, у којем истиче да у целости прихвате налаз и мишљење именованог судског вештака, јер је урађен у свему у складу са правилима струке и на исти нема никаквих примедби.

Увидом у Извод из Листа непокретности бр. 2965 КО Пачир, утврђено је да је у исти уписана кат. парцела бр. 2939, као пољопривредно земљиште, њива 2. и 3. класе у укупној површини од 189ха 62а 79 м² у јавној својини у уделу од 1/1, корисника Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд.

Увидом у Извод из Листа непокретности бр. 5452 КО Стара Моравица, утврђено је да је у исти уписана кат. парцела бр. 6487, као пољопривредно земљиште, њива 2. класе, укупне површине 93ха 45а 41м², у јавној својини Републике Србије и корисника Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд у обиму удела од 189317/934541 идеалних делова, док је у преосталом сувласничком уделу у приватној својини више физичких лица.

У току поступка, овај орган је од Одељења за грађевинарство, стамбено-комуналне послове, пољопривреду и заштиту животне средине и имовинско-правне послове Општине Бачка Топола, прибавио уговоре о закупу пољопривредног земљишта у државној својини на кат. парцелама које су предмет враћања у овом поступку. Увидом у уговор о закупу пољопривредног земљишта у државној Министарство пољопривреде и заштите животне средине Београд дала у закуп пољопривредно земљиште у државној својини на кат. парцели бр. 2939 КО Пачир и то на период од једне године за агроекономску 2017/2018 годину, те да је према наведеном уговору закупац дужан да ослободи исто по скидању усева, а најкасније до 31.10.2018. године и да га врати у посед Министарству, док је на основу Уговора о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини бр. 320-11-5101/2016-14-149 од 8.8.2016. године, утврђено да пољопривредно земљиште на кат. парцели бр. 6487 КО Стара Моравица дарто у закуп на период од једне године за агроекономску 2016/2017 годину, те да је према наведеном уговору закупац дужан да ослободи исто по скидању усева, а најкасније до 31.10.2017. године и да га врати у посед Министарству. Поред наведеног овај орган је обавештен од стране надлежног одељење Општинске управе општине Бачка Топола, да за кат. парцелу бр. 6487 КО Стара Моравица још увек није одржана на јавној лицитацији за давање у закуп предметне парцеле и да ће иста бити одржана у новембру 2017. године, а о чему је сачињена службена брлршка дана 30.10.2017. године.

На основу овако спроведеног доказног поступка, овај орган је нашао да постоје услови да се усвоји захтев подносиоца и да се предметна имовина врати.

Одредбом чл. 1. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника („Сл. гласник РС“, бр.13/2016) прописано је да се овим законом, ради отклањања последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих наследника, уређују

чињеницу да су циљеви поменуте задужбине били верски, те да је и један од заступника ове задужбине био и председник Јеврејске вероисповедне општине у Старој Моравици, овај орган је нашао да је предметна задужбина управо и основана да би кроз остварене приходе од имовине која је била касније предмет одузимања, обезбедила остварење верских циљева у корист припадника јеврејске заједнице, а посебно и кроз рад Јеврејске црквене општине у Старој Моравици, те узимајући у обзир и чињеницу да је имовину ове задужбине одузела окупаторска власт за време Холокауста из расистичких разлога, односно да се предметна имовина нашла под ударом мера које је примењивао окупатор према припадницима јеврејске заједнице, то је неспорно да је и Задужбина Унгар Бењамина и Ингус Рабете била у функцији јеврејске заједнице у смислу горе цитираног чл. 2. тачка 3. Закона.

Чланом 15. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу прописано је да се овим законом враћају непокретне и покретне ствари у јавној својини Републике Србије, аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе у државној, друштвеној и задржној својини, осим ствари у својини задругара и друштвеној и задржној својини које је ималац стекао уз накнаду. Предмет враћања су подржављене непокретности: грађевинско земљиште, пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, стамбене и пословне зграде, станови и пословне просторије и други објекти који постоје на дан ступања на снагу овог закона.

Чланом 24. став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу прописано је да уколико је одузето пољопривредно, односно шумско земљиште било предмет комасације, односно арондације након одузимања, бивши власник има право на враћање земљишта које је добијено из комасационе масе за то земљиште.

На основу Земљишнокњижних извода КО Пачир бр. 1969 и 2353, утврђено је да је Задужбина Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете била власник парцела бр. 3639/1, 121кј 671 кв.хв (иста је у горе цитираним одлукама о одузимању погрешно означена као парцела бр. 3638/1), затим парц. бр. 3639/26 шума од 900 кв.хв, парц. бр. 3640 кућа са двориштем од 1537 кв.хв и парц. бр. 3641 у површини од 275 кв.хв, односно укупно 123 кј 183 кв.хв, које парцеле су Одлуком МНО у Пачиру бр. 182 од 9.1.1946. године и Коначном одлуком Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 2038/46 од 5.2.1946. године одузете наведеној задужбини, затим неспорно је утврђено на основу ЗКУЛ-а бр. 2325 КО Стара Моравица и да је имовину поменуте задужбине чинила и парцела бр. 4738/1а, површине 10 кј 783 кв.хв, те да је од ове парцеле одузета површина од 1кј 416 кв.хв, на основу Одлуке Месног народног одбора Стара Моравица бр. 114/1946 од 22.2.1946. године и Коначне одлуке аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 3901/1946 од 6.3.1946. године. Овај орган је имао у виду и ценио чињеницу да је предметна парцела у горе наведеним одлукама одузета као посед Јеврејске црквене општине из Старе Моравице, али је нашао да иста није од бр. 2325 КО Стара Моравица, да је иста била у својини Задужбине Унгар Бењамина и Ингус Рабете, док задужбине, а све наведено потврђује и Молба Задужбине Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете Бачкој Тополи бр. Вп. 88/1945-2 од 7.9.1945. године, на основу којег је и наведена парцела враћена задужбини у својину и посед, након што је иста одузета од стране окупаторске власти. Следствено наведеном парцеле бр. 3639/1, површине 121кј 671 кв.хв, парц. бр. 3639/26, површине 900 кв.хв, парц. 4738/1а у површини од 1кј 416 кв.хв, одузете су бившем власнику, Задужбини Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете и исте су предмет захтева Јеврејске општине Суботица у конкретној управној ствари, а ове парцеле су након одузимања биле и предмет комасације, то је овог органа, како је већ наведено, Закључком од дана 26.9.2017. године, наложио судском вештаку Ивану Алексићу да за исте, предмету бр. 46-000202/16, утврди да укупна површина земљишта унетог у комасациону масу, које је одузето бившем власнику Задужбини Унгар Бењамина и супруге у КО Пачир, сведена на њиву прве класе и умањена за 1,5 % износи 58, 5048 ха 1. класе или 585.047,53 вредносних јединица, док је по истом поступку за имовину одузету у КО Стара Моравица утврдио да одузета површина износи 0,6035 ха њиве 1. класе односно 6.035,56 вредносних јединица, па је предложио за натурално враћање, да се као одговарајуће земљиште из комасационе масе подносиоцу захтева надели пољопривредно земљиште на

делу кат. парцеле бр. 2939, КО Пачир и то у површини од 71ха 25а 57 м², која парцела је укупне површине 189ха 62а 79м² и део кат. парцеле бр. 6487 КО Стара Моравица и то у површини од 67а 06 м², која парцела је укупне површине 93ха 45а 41 м².

Поступајући орган ценио је налаз судског вештака за област грађевинарства-ужа специјалност геодезија Ивана Алексића, па је нашао да је заснован на валидној документацији прибављеној од надлежних органа, као и на документацији из списка предмета бр. 46-000202/2016, да су изнете чињенице правилно и потпуно утврђене, односно да је земљиште које је предложено за враћање добијено из комасационе масе у коју су унете горе наведене одузете парцеле, те је у смислу наведеног заузет став да се предлог вештака о враћању земљишта на делу кат. парцеле бр. 2939, у површини од 71ха 25а м², уписана у ЛН бр. 2965 КО Пачир и делу кат. парцеле бр. 6487 у површини од 67а 06 м², уписана у ЛН бр. 5452 КО Стара Моравица има прихватити. Ово стога што је чланом 33. став 1 Закона о пољопривредном земљишту прописано да су предмет комасације сва земљишта у комасационом подручју (пољопривредна, шумска и грађевинска), као и уређаји на тим земљиштима (у даљем тексту: комасационе масе), а како је из достављеног налаза и мишљења, утврђено да се предметне парцеле налазе у комасационом подручју КО Пачир и КО Стара Моравица, па с обзиром на наведену одредбу Закона пољопривредном земљишту, сва земљишта у комасационом подручју (у конкретном случају комасационо подручје за КО Пачир и КО Стара Моравица) представљају комасациону масу. Имајући у виду да су парцеле која су предложене за враћање добијене из комасационе масе за КО Пачир и КО Стара Моравица, односно да су предложене парцеле за враћање добијене из комасационе масе у коју су унете одузете парцеле, следи да су испуњени услови из члана 24. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, да се подносиоцу захтева врати земљиште које је добијено из комасационе масе.

Вештак је, за утврђивање које се земљиште враћа, приликом вештачења користио „Техничко упутство за извођење геодетско-техничких радова у поступку враћања земљишта“ које је саставни део Уредбе за спровођење Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа (Сл. гласник РС бр. 18/91, 20/92 и 42/98).

Наиме, имајући у виду да члан 24. Закона о враћању имовине и обештећењу не прописује прецизне критеријуме за утврђивање земљишта за враћање из комасационе масе, Агенција је ово упутство узела као објективни начин за утврђивање вредности одузетог пољопривредног земљишта које је ушло у комасацију, с обзиром да оно управо узима у обзир критеријуме који су се ценили приликом комасације, као што су: култура, класа, бонитет одузетог земљишта и земљишта које се даје из комасационе масе, као и одбитак за инфраструктуру који се кретао од 1% - 3% и који се разликује у свакој појединој општини у којој се комасација спроводи.

Јасни и објективни механизми за утврђивање вредности одузетог пољ. земљишта које се након комасације враћа у натураном облику, а све имајући у виду класу, културу и вредност земљишта које је ушло у комасациону масу и оног које се враћа, примењују се и у поступку реституције с циљем да не би дошло до ситуације у којој би се нпр. за 1 ха земљишта 7. класе подносиоцима захтева вратио 1 ха земљишта 1. класе. Коришћење критеријума из наведеног техничког упутства је у потпуности у складу са природом и сврхом спровођења поступка комасације где учесници у овом поступку не могу добити по класи и култури вредније земљиште од оног које је унето у комасациону масу. Такође, у хипотетичкој ситуацији да није било одузимања, бивши власници би имали 1-3% мање земљишта након спровођења комасације, а због одбитка за инфраструктуру, па би непримењивањем овог техничког упутства дошло до ситуације да Агенција корисницима реституције врати 1-3% више земљишта него што им припада.

Дакле примена овог техничког упутства, имајући у виду природу поступка комасације, била је једини начин да се корисницима реституције не врати вредније комасирano земљиште од оног које је одузето.

Судски вештак је, приликом обрачуна и предлагања земљишта за враћање, узео у обзир све одузете парцеле које су биле предмет комасације, без обзира на то да ли су парцеле у комасациону масу ушли као приватна или државна својина, а што по оцени овог органа и није релевантно нити може утицати на

доношење другачије одлуке. Члан 24. Закона је јасан и не даје простора за другачије тумачење. Наиме, наведеним чланом Закона је прописано да уколико је одузето земљиште било предмет комасације или арондације бивши власник има право на враћање земљишта које је добијено из комасационе масе за то земљиште. Предметно земљиште јесте одузето бившем власнику и било је предмет комасације, те је вештак, за то одузето земљиште, по правилима струке предложио земљиште одговарајуће вредности са парцела, које су, што произлази из достављеног налаза и мишљења и тумачења члана 33. став 1. Закона о пољопривредном земљишту, добијене из комасационе масе, а које земљиште је у државној својини Републике Србије.

Није од значаја да ли је одузето земљиште ушло у комасациону масу као приватна или као државна, односно друштвена својина, пре свега зато што закон никаде не прави такву разлику, нити као услов наводи да је потребно да земљиште у комасациону масу буде унето као државна својина. Поред наведеног, стицање права својине на пољопривредном земљишту у поступку спровођења комасације је оригинални начин стицања својине. Код оригиналног начина стицања својине, за разлику од деривативног, својина се стиче на основу чињеница наведених у закону, а независно од ранијег титулара права, односно право се не изводи из права претходног сопственика. Фонд државног земљишта из којег се врши враћање формиран је у поступку комасације, држава је дакле својину на предметном пољопривредном земљишту стекла оригиналним начином стицања, па је питање ко је био сопственик земљишта у моменту уношења у комасациону масу потпуно ирелевантно. Даље, предметно земљиште је одузето актом државног органа (на основу прописа наведеног у чл. 2 Закона о враћању одузете имовине) који је тим земљиштем могао даље да располаже, те је у оба случаја (било да је земљиште унето у комасациону масу унето као државна или приватна својина) Република Србија обvezник враћања, с обзиром да се земљиште у приватној својини не може враћати. Ово посебно стога што у поступку комасације, с обзиром на њену природу као агротехничке мере, „нестају“ старе парцеле, јер се бришу све раније границе и постоји само комасациони маса, а учесницима комасације престаје право својине на унетом земљишту, па након извршене комасације сваки учесник добија земљиште које по правилу није оно исто које је унето у комасациону масу, већ земљиште одговарајуће вредности и кат. културе. Након завршетка комасације надељене парцеле површински, локацијски а ни бонитетно не одговарају парцелама унетим у комасациону масу, већ само ком. маса одговара изнетој, те није могуће извршити идентификацију и враћати идентично земљиште које је одузето, већ се у складу с одредбом чл. 24 Закона за одузето земљиште враћа одговарајуће земљиште из комасационе масе. Овакав став Агенције је већ потврђен као исправан и законит бројним одлукама Министарства финансија као другостепеног органа (Решења бр. 46-00-01071/2015-13, 46-00-00005/2013-13...), а посебно у поступку судске контроле где се у образложењу Пресуде Управног суда у Београду, 23 У 2786/14 од 23.04.2015. године недвосмислено наводи: „Наиме, након спроведених комасација државно земљиште груписано је у велике табле земљишта ради рационалнијег и економичнијег искоришћавања, због чега се у поступку реституције одузете имовине земљиште враћа из табли државног земљишта на подручју катастарске општине на којој је спроведен поступак комасације. Стога је код натураног враћања одузете имовине једини начин реституције одузете имовине бившим власницима управо враћање другог одговарајућег земљишта, и то од парцела које су након комасације остале у Фонду државне имовине. Враћање неке од парцела у државној својини односно удела у таквој парцели ранијем сопственику представља специфичан вид натуране реституције, јер би и ранији сопственик, да је унео своје земљиште у комасациону масу, добио одговарајуће земљиште из комасационе масе.“ Поред свега наведеног, може се видети из следећег. Формулација назива члана 24. је позитивна, односно гласи „које се земљиште враћа“, за разлику од назива чл. 25 Закона, где је негативно формулисана и гласи „које се земљиште не враћа“. Такође, законодавац у чл. 24 користи термин „враћање земљишта“, дакле није употребио израз враћање или обештећење као у низу других законских одредби (чл. 1 став 1, чл. 3. тачка 5, 6 и 12, чл. 5 став 1 и 3, чл. 6 став 2 и 3, чл. 8 став 1, чл. 14 став 1, чл. 47, 51, и чл. 55 тачка 1). Напред наведено, уз чињеницу да је враћање у натураном облику у члану 8. Закона уздигнуто у ранг начела, да је након одузимања било предмет комасације, као и став РГЗ-Сектор за стручни и управни надзор из дописа бр. 07-97/2009 од 06.10.2009. године, који је упућен Дирекцији за реституцију, да није могућа накнадна процена земљишта које је након одузимања било предмет комасације, јасно указује на

интенцију законодавца да се за одузето земљиште које након одузимања било предмет комасације, може остварити искључиво натурана реституција.

Имајући у виду све напред наведено, односно да је одузето земљиште било предмет комасације, да су парцеле ушле у комасациону масу, те да је за те парцеле судски вештак, након ваљаног вештачења, као земљиште погодно за враћање предложио враћање дела кат. парц. бр. 2939 КО Пачир у површини од 71ха 25а 57м2 и дела кат. парцеле бр. 6487 КО Стара Моравица у површини од 67а 06м2, које су како је утврђено изашле из комасационе масе у коју су унете одузете парцеле, следи да су испуњени услови из члана 24. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, да се подносиоцу захтева за одузето земљиште врати земљиште које је добијено из комасационе масе. Даље, с обзиром да се на предложеним кат. парцелама, налази пољопривредно земљиште које је у јавној својини Републике Србије, следи да су испуњени и услови из члана 15. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, у погледу предмета враћања као и облика својине, те да нема препрека у смислу наведеног члана Закона да се усвоји захтев подносиоца и предметна имовина врати.

Чланом 25. став 1. тачка 1. и 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, прописано је да се не враћа право својине на пољопривредном и шумском земљишту ако је на дан ступања на снагу овог закона на катастарској парцели изграђен објекат који је у функцији на дан ступања на снагу овог закона, она површина катастарске парцеле која служи за редовну употребу тог објекта, односно ако је на комплексу земљишта изграђен већи број објеката који су у функцији на дан ступања на снагу овог закона површина земљишта која економски оправдава коришћење тих објеката и ако је неопходна нова парцелација земљишта ради обезбеђивања приступног пута за земљиште које је предмет захтева за враћање. Из достављеног налаза и мишљења произлази и то да се на парцелама које су предложене за враћање не налази никаква инфраструктура (канали за наводњавање или одводњавање-нема изграђених објеката) и да предложене парцеле излазе на атарске путеве. Имајући у виду напред наведено следи да нема сметњи из чл. 25. став 1. и 2. наведеног закона за враћање предметног земљишта. Чланом 25. став 1. тачка 3. Закона о враћању одузете имовине прописано је да се не враћа земљиште у друштвеној, односно задружној својини стечено теретним правним послом. С обзиром да је поступајући орган већ утврдио да се на предметним парцелама налази земљиште у јавној својини Републике Србије, нађено је да нема препрека за враћање одузете имовине у смислу члана 25. став 1. тачка 3. наведеног Закона. У складу с напред наведеним поступајући орган је донео одлуку као у тачки 1. диспозитива овог Решења.

Имајући у виду да је пољопривредно земљиште у Бачкој Тополи (КО Стара Моравица и КО Пачир) одузето Задужбини Унгар Бењамина и супруге Ингус Рабете у поступку аграрне реформе, да је у току поступка утврђено да је иста била у функцији јеврејске заједнице у смислу чл. 2. тачке 3. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, да је имовина која се враћа законом предвиђена као предмет враћања у складу са чл. 15. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, да је земљиште које је предмет враћања добијено из комасационе масе у коју је унето одузето земљиште у складу са чл. 24. и да нема законских ограничења за натурану реституцију сходно чл. 25. истог Закона, као и да је Јеврејска општина Суботица активно легитимисана за остварење права на враћање имовине одузете на територији Општине Бачка Топола у смислу члана 13. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, то је Агенција утврдила да су испуњени сви Законом прописани услови за враћање непокретности из тачке 1. диспозитива овог решења.

Одлучујући о враћању у државину пољопривредног земљишта из тачке 1. диспозитива овог решења, овај орган је имао у виду да је одредбом члана 26. став 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу прописано да уколико је пољопривредно земљиште, у складу са законом којим се уређује пољопривредно земљиште, дато у закуп, остаје у државини закупца до истека уговора о закупу, ако овим законом није друкчије одређено, осим у случају да се странке друкчије не споразумеју, с тим да закупнину од дана извршности решења о враћању земљишта закупац плаћа бившем власнику. С закупнину од дана извршности решења о враћању земљишта закупац плаћа бившем власнику. С закупнину од дана извршности решења о враћању земљишта у државној својини, бр. обзиром да је овај орган прибавио уговор о закупу пољопривредног земљишта у државној својини, бр. 320-11-928/201-2017-14 од 29.9.2017. године, на основу којег је утврђено да је пољопривредно земљиште из тачке 1. алинеје а) диспозитива овог решења издато у закуп на период од једне године, те да је закупац дужан да ослободи исто по скидању усева, а најкасније до 31.10.2018. године, то је на

основу горе цитиране одредбе чл. 26. став 2. Закона одлучио као у тачки 3. алинеје а) диспозитива овог решења. Будући да је за пољопривредно земљиште из тачке 1. алинеје б) диспозитива утврђено да је закључен уговор о закупу бр. 320-11-5101/2016-14-149 од 8.8.2016. године, по којем је закупац дужан да исто ослободи најкасније до 31.10.2017. године, те да је овај орган обавештен да за предметну парцелу није одржана јавна лицитација за давање у закуп, односно да иста треба да се одржи у наредном периоду, то је овај орган имајући у виду да је период на који је земљиште дато у закуп истекао, те да није закључен нови уговор о закупу, у складу са начелом приоритета враћања у натуралном облику из чл. 8. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, у погледу враћања државине на предметној парцели денео одлуку као у тачки 3. алинеје б) диспозитива овог решења.

У складу са чланом 19. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, којим је прописано да се у решењу налаже се надлежним органима извршење решења, као и брисање евентуалних терета, одлучено је као у тачки 4. и 5. диспозитива овог решења.

Чланом 62. став 3. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, прописано је да је враћена имовина у слободном промету, а да Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе имају право прече куповине приликом првог отуђења те је одлучено као у тачки 6. диспозитива овог решења.

Одлучујући о делу захтева који се односи на враћање парцеле бр. 3639/2а КО Пачир, у површини од 1кј овај орган је нашао да је исти неоснован. Наиме, кат. парцела бр. 3639/2а КО Пачир одузета је у поступку аграрне реформе на основу Одлуке МНО у Пачиру бр. 182 од 9.1.1946. године, Коначне одлуке Аграрног суда при ОНО у Суботици бр. 2038/46 од 5.2.1946. године, као имовина Задужбине Унгар Пирошке, док је и увидом у ЗКУЛ бр. 1969 КО Пачир утврђено да је на истој променом од 22.9.1921. године под бр. 2126, на основу Решења Среског краљевског суда под бр. Пк. 2139/3 и 4, као и записника бр. 265/920 уписано право својине иза наследнице пок. Унгар Пирошке по правном основу поклона у корист Јеврејске верске заједнице Старе Моравице. С обзиром да је чл. 2. тачком 3. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, прописано је да се под појмом „бивши власник“ у смислу овог Закона подразумева физичко лице које је било припадник јеврејске заједнице и власник у време одузимања имовине и правно лице које је у време одузимања имовине на било који начин било у функцији јеврејске заједнице, а које је било власник имовине у време одузимања, а како је неспорно утврђено да Задужбина Унгар Бењамина и супруге, иза које се потражује имовина у конкретној управној ствари, није била власник горе наведене имовине, односно да предметна парцела није одузета истој, то је овај орган у складу са чл. 18. Закона о отклањању последица одузимања имовине жртвама Холокауста које немају живих законских наследника, којим је прописано да ако Агенција утврди да не постоји законски основ за враћање одузете имовине, доноси решење о одбијању захтева, одлучио као у тачки 2. диспозитива овог решења.

Приликом доношења одлуке у овој управној ствари, овај орган је ценио и све друге исправе као и наводе странака, али је нашао да су без утицаја на другачију одлуку овог органа.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ:

Против овог решења странака може изјавити жалбу Министарству финансија, као другостепеном органу, у року од 15 дана од дана достављања овог решења, а преко овог органа, у довољном броју примерака за орган и странке

**Саветник за поступак враћања
имовине жртава Холокауста**

Јелена Зорић

Сектор за координацију и надзор
Nedostupno

Доставити:

- Подносиоцу захтева Јеврејској општини Суботица, преко пун. адвоката Бажо Олге из Суботице, Трг Лазара Нешића бр. 8, 24000 Суботица,
- Државном правобранилаштву, Одељењу у Суботици, Трг Лазара Нешића бр. 1, 24000 Суботица,
- Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управи за пољопривредно земљиште, ул. Грачаничка бр. 8, 11000 Београд,
- Агенцији за реституцију-централна јединица, Сектору за координацију и надзор,
- Архиви,
- У предмет,

Доставити по правоснажности:

- РГЗ-Служби за катастар непокретности Бачка Топола, ул. Петефи бригаде бр. 5, 24300 Бачка Топола,
- Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије, ул. Краља Милана бр. 16, 11000 Београд,
- Општинској управи општине Бачка Топола, Служби за утврђивање и наплату јавних прихода, ул. Маршала Тита бр. 30, Бачка Топола,
- Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управи за пољопривредно земљиште, ул. Грачаничка бр. 8, 11000 Београд,
- Агенцији за реституцију-централна јединица, Сектору за координацију и надзор,

ЕКСПЕДОВАНО
АЗ АГЕНЦИЈЕ ЗА РЕСТИТУЦИЈУ

дана 13. 11. 2017